

ZÁKON

ze dne 2020,

kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 141/2012 Sb., zákona č. 331/2012 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb., zákona č. 329/2014 Sb., zákona č. 140/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 301/2017 Sb. a zákona č. 228/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 35 odst. 3 věta první zní:
„Pro účely řízení o přiznání **nároku na průkaz** osoby se zdravotním postižením požádá krajská pobočka Úřadu práce příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení o posouzení schopnosti pohyblivosti a orientace podle § 34b odst. 1 žadatele o tento průkaz; při rozhodování o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením vychází krajská pobočka Úřadu práce z tohoto posudku.“.
2. V § 35 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Pro účely vydání průkazu osoby se zdravotním postižením podle odstavce 6, u žadatelů, kterým na něj vznikl trvalý nárok podle odstavce 5, pouze z důvodu skončení doby jeho platnosti jako veřejné listiny podle odstavce 7, se posouzení okresní správy sociálního zabezpečení dle věty první nevyžaduje.“.
3. V § 35 se na konci odstavce 5 doplňují věty „Bez časového omezení se vydávají rozhodnutí v případech uvedených v příloze č. 4 prováděcího předpisu^{x)}, a to v bodě 1 písm. b), v bodě 2 písm. a), b), c), d), e), j), k) a l) a v bodě 3 písm. a), b), c), d), e), j), k), l), m) a n). To nevylučuje vydání rozhodnutí bez časového omezení také u jiných zdravotních stavů uvedených v příloze č. 4 prováděcího předpisu^{x)}. V případech rozhodnutí bez časového omezení, vyzve krajská pobočka úřadu práce dva měsíce před skončením platnosti průkazu držitele průkazu k poskytnutí aktuální fotografie v předepsaném formátu a ke dni skončení platnosti dosavadního průkazu mu vydá průkaz nový.“.

Poznámka pod čarou č. x zní:

^{x)} Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.“.

[2]

Čl. II

Přechodné ustanovení

Řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, které nebylo doposud pravomocně skončeno, se řídí předpisy účinnými přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti 1. 1. 2021.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Identifikace osob a důvod předložení

Návrh úpravy řeší situaci, kdy osoba se zdravotním postižením, která má přiznán nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením s trvalou platností, žádá o vystavení nového průkazu, jako veřejné listiny, pouze z důvodu skončení platnosti jeho stávajícího průkazu. Navrhovaná změna má vysoký potenciál, zcela bez jakýchkoliv nákladů, okamžitě značně výrazně urychlit proces vystavování nového průkazu, jako veřejné a listiny a současně velmi výrazně odlehčit posudkové službě, která je v současnosti značně neúměrně přetížena.

Je běžnou praxí, že i v případech, kdy je zřejmé, že je zdravotní stav neměnný, takovýto nárok posuzuje před vystavením průkazu posudkový lékař OSSZ, čím dochází k velmi výraznému a naprosto zbytečnému prodloužení vystavení průkazu, neboť kvůli tomuto posouzení bývá řízení na úřadě práce přerušeno i na průměrnou dobu 2 až 3 měsíců. A to přesto, že posudkový lékař nemůže vydat jiné rozhodnutí, než o přiznání nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením s trvalou platností, tedy musí rozhodnout pouze kladně! Tímto zbytečným postupem dochází k velkému zatížení celého systému a současně i jeho zcela zbytečnému zdražení.

V neposlední řadě pak tato praxe způsobuje u žadatelů o prodloužení platnosti průkazu jako veřejné listiny pravidelně situace, kdy se při skončení platnosti jejich původního průkazu musí obejít, někdy 3 až 4 měsíce zcela bez průkazu, neboť nový průkaz jim úřady práce nestihnou vystavit včas tak, aby navázal na dobu skončení platnosti starého. To působí držitelům průkazu značné problémy především v jejich dopravě (slevy na jízdném, parkovací průkaz, apod.), ale i v dalších situacích.

Zdravotní stavy, uvedené v příloze č. 4 vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, u nichž navrhujeme vydat rozhodnutí o přiznání nároku na průkaz bez časového omezení, jsou neměnné. Jsou jimi:

- anatomická ztráta několika prstů nohou nebo ztráta nohy v nártu a výše až po bérce včetně,
- anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, exteriérový uživatel protézy,
- anatomická ztráta dolních končetin v nártěch nebo v nártu a bérce,
- funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce,
- anatomická ztráta dolní a horní končetiny v úrovni bérce a předloktí,
- anatomická ztráta horních končetin v úrovni předloktí,
- celková ztráta sluchu podle Fowlera 85% a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby starší 18 let věku,
- kombinované postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné středně těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera 40 až 65%, a oboustranné silné slabozrakosti, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí na lepším oku, kdy maximum je menší než 6/60 a minimum rovné nebo lepší než 3/60, nebo oboustranné koncentrické zúžení zorného pole v rozsahu 30 až 10 stupňů, i když centrální ostrost není postižena,

- oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, interiérový uživatel protézy nebo odkázanost na invalidní vozík z uvedeného důvodu,
- anatomická ztráta dolních končetin v bércích nebo výše,
- anatomická ztráta horních končetin v úrovni lokte nebo výše nebo anatomická ztráta horní a dolní končetiny v úrovni paže a stehna,
- funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce a současná funkční ztráta horní končetiny,
- funkční ztráta dolních končetin se ztrátou opěrných funkcí,
- neúplná (praktická) nevidomost obou očí, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60, 1/50 až světlocit se správnou světelnou projekcí nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální zraková ostrost není postižena, nebo úplná nevidomost obou očí, kterou se rozumí ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí,
- kombinované těžké postižení sluchu a zraku (těžká hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné těžké nedoslýchavosti až hluchoty, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera horší než 65%, a oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- střední, těžká nebo hluboká mentální retardace nebo demence, je-li IQ nižší než 50,
- psychické postižení se ztrátou duševních kompetencí, s neschopností komunikace a orientace včetně nízkofunkčního typu autismu,
- neurodegenerativní postižení s akinézou, mnohočetnými velmi těžkými hybnými komplikacemi a těžkými neuropsychickými projevy.

U výše uvedených zdravotních stavů je neopodstatněné, aby byly osoby s těmito omezeními podrobovány opakovanému posouzení, k němuž dochází v souvislosti se skončením platnosti průkazu osoby se zdravotním postižením. S ohledem na tuto skutečnost jsou zbytečně vynakládány nemalé finanční prostředky. Nejde jen o náklady spojené s posudkovou službou, ale i o úhradu nákladů příslušným odborným lékařům, kteří zpracovávají pro posudkové lékaře podklady.

Tato úprava nevylučuje, aby posudkový lékař vydal rozhodnutí bez časového omezení i u jiných zdravotních stavů uvedených v příloze č. 4 vyhlášky č. 388/2011 Sb. o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

Návrh řeší také situace spojené se skončením platnosti průkazu osoby se zdravotním postižením. Platnost průkazu je omezena na dobu nejvýše 5 let u osob do 18 let věku a nejvýše 10 let u osob starších 18 let věku. V naprosto neúnosném počtu případů odvozují úřady práce dobu platnosti posudku od doby platnosti průkazu. Přitom se nepřipouští podat žádost o nový průkaz v delší době než 60 dnů před skončením platnosti průkazu dosavadního. V důsledku délky trvání doby od podání žádosti do vydání rozhodnutí o posudku, ztrácejí osoby se zdravotním postižením nárok na příspěvek na dopravu na parkovací průkaz, na vyhrazené parkoviště v místě bydliště, na bezplatnou dopravu v MHD, na slevu ve vnitrostátní dopravě aj. Navrhovaná úprava tento nedostatek v případech neměnnosti zdravotního stavu odstraňuje.

2. Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh novely zákona odpovídá ústavnímu pořádku a neodporuje ani mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána podle článku 10 Ústavy ČR.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Předložený návrh novely zákona se netýká práva Evropské unie. Předmět úpravy spadá do výlučné působnosti každého členského státu. Návrh tak není ani v rozporu se závazky, vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména se Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii, s obecnými zásadami práva Evropské unie, ani s judikaturou Soudního dvora Evropské unie.

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí a na podnikatelské prostředí České republiky

Návrh zákona pomůže u vyjmenovaných zdravotních stavů, které jsou trvalého charakteru, snížit náklady spojené s činností Lékařské posudkové služby, ale i náklady příslušných odborných lékařů, kteří zpracovávají pro posudkové lékaře podklady.

Z toho je zřejmé, že hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy nebude mít negativní hospodářský a finanční dopad na státní rozpočet, naopak dojde k úspoře veřejných finančních prostředků v oblasti nákladů na Lékařskou posudkovou službu a činnost odborných lékařů.

Návrh zákona nebude mít žádný hospodářský a finanční dopad na rozpočty krajů a obcí a na podnikatelské prostředí České republiky.

5. Předpokládané sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel a dopady na životní prostředí

Předložený návrh přispěje, u vyjmenovaných zdravotních stavů, které jsou neměnné, ke zlepšení podmínek osob se zdravotním postižením, protože odstraňuje nedostatky, kdy se musí tyto osoby obejít bez původního průkazu při skončení platnosti, někdy 3 až 4 měsíce, neboť nový průkaz jim úřady práce nestihnou vystavit včas tak, aby navázal na dobu skončení platnosti starého.

Návrh novely nemá dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na rovné postavení mužů a žen, a proto je z tohoto hlediska neutrální.

7. Zhodnocení dopadů ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Z hlediska ochrany soukromí a osobních údajů nebyly identifikovány žádné negativní dopady.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh zákona nepřináší žádná korupční rizika.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh zákona nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu.

10. Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení.

Považuje se za potřebné použít ustanovení § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého může Poslanecká sněmovna s návrhem zákona vyslovit souhlas již v prvním čtení. Předkladatelé navrhuji projednat předložený návrh zákona v prvním čtení podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména z důvodu odstranění zbytečného posuzování zdravotních stavů, které jsou evidentně trvalé a další posudek zcela postrádá svoje opodstatnění. Zvláště nyní v době složité epidemiologické situace je více než potřebné omezit zbytečné zdravotní prohlídky a další kontakty zdravotně postižených. Návrh výrazně zrychluje a zlevňuje proces výměny průkazu. Současně zjednodušuje i pozici pracovníků úřadů práce, kteří se u uvedených zdravotních stavů nemusí zabývat žádostmi, podanými déle než 60 dnů před skončením platnosti průkazu. Je zde tedy akutní potřeba tento stav napravit. S ohledem na uvedené se navrhuje Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky vyslovit souhlas s navrhovanou právní úpravou již v prvním čtení.

Zvláštní část:

K článku I

1. § 35 odst. 3 věta první

Dochází k upřesnění stávajícího znění, kdy v první fázi rozhoduje okresní správa sociálního zabezpečení o nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením a poté ve druhé fázi rozhoduje o přiznání průkazu krajská pobočka Úřadu práce. Tato úprava řeší situaci, kdy osoba s neměnným zdravotním stavem nebude muset postoupit první fázi řízení o nároku na průkaz a úřad práce rovnou rozhodne o přiznání nového průkazu.

2. § 35 odst. 3

Dochází k doplnění odstavce 3, kterým dojde u vyjmenovaných zdravotních stavů, které jsou neměnné, ke zlepšení podmínek osob se zdravotním postižením. Jedná se o situace, kdy tyto osoby žádají o vystavení nového průkazu osoby se zdravotním postižením, jako veřejné listiny, pouze z důvodu skončení platnosti jejich stávajícího průkazu. Navrhovaná změna má vysoký potenciál, zcela bez jakýchkoliv nákladů, okamžitě výrazně urychlit proces vystavování nového průkazu, jako veřejné listiny a současně velmi výrazně odlehčit Lékařské posudkové službě, která je v současnosti značně přetížena.

3. § 35 odst. 5

Dochází k doplnění odstavce 5, který uvádí vyjmenované zdravotní stavy osob se zdravotním postižením, které jsou neměnné a u kterých je neopodstatněné, aby byly osoby s těmito omezeními podrobovány opakovanému posouzení, k němuž dochází v souvislosti se skončením platnosti průkazu osoby se zdravotním postižením. Navrhujeme pro tyto osoby vydat rozhodnutí bez časového omezení. Současně navrhujeme, aby tyto osoby byly vyzvány krajskou pobočkou úřadu práce dva měsíce před skončením platnosti průkazu k poskytnutí aktuální fotografie, a ke dni skončení platnosti dosavadního průkazu jim uvedený úřad vydá průkaz nový.

K článku II – přechodná ustanovení

Toto ustanovení stanoví, že všechna řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením zahájena a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle předpisů účinnými přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

K článku III – účinnost

Navržená účinnost zákona reflektuje minimální legisvakantní lhůtu nutnou pro aplikační praxi.

V Praze dne 11. 6. 2020

Předkladatelé: Vít Kaňkovský, v. r.
Václav Klaus, v. r.
Pavla Golasowská, v. r.
Marian Jurečka, v. r.
Pavel Bělobrádek, v. r.
Stanislav Juránek, v. r.
Ondřej Benešík, v. r.
Jan Čížinský, v. r.
Marek Výborný, v. r.
Jan Bartošek, v. r.
Jiří Mihola, v. r.